

Succesvolle bijeenkomst van ouders van kinderen met TOS in meertalige omgeving

Op 3 en 4 oktober kwam in Luxemburg een groep Nederlandse ouders bijeen van kinderen met TOS die opgroeien in een meertalige omgeving. Kennisuitwisseling, herkenning en ontmoeting stonden centraal op deze bijzondere bijeenkomst. “Dit is het mooiste cadeau wat je me als ouder kunt schenken.”

Sinds 2013 bestaat het project MULTI-SLI. Het is gericht op de uitwisseling van kennis over de ontwikkeling van kinderen met TOS die opgroeien in een meertalige omgeving. Betrokkenen zijn veelal professionals die op een of andere manier met deze doelgroep werken. Afgelopen oktober namen Nederlandse ouders actief deel aan het project tijdens een bijeenkomst in Luxemburg. Ze ontvingen niet alleen informatie, maar deelden hun ervaringen en gaven zelf aan op welke vragen zij antwoorden willen. Op bijzondere wijze werden zo thema's belicht vanuit verschillende invalshoeken. Een ouder merkte hierover op: “We vormen samen bijna een multidisciplinair team.”

MULTI-SLI

In oktober 2013 is op initiatief van Kentalis het Europese project MULTI-SLI gestart. Hierin wisselen gedurende twee jaar zeven landen (Engeland, Zweden, Malta, België, Luxemburg, Duitsland en Nederland) kennis uit over de ontwikkeling van kinderen met TOS die opgroeien in een meertalige omgeving. Er zijn drie thema's: diagnostiek, behandeling en ouderparticipatie. Per thema is een werkgroep samengesteld die onderzoekt welke informatie en methodieken bekend zijn, welke best practices er bestaan en waarnaar meer onderzoek gedaan moet worden.

Tussen 2013 en 2015 vinden er vijf bijeenkomsten plaats. Voor de derde bijeenkomst 'Ontmoet elkaar' op 3 en 4 oktober in Luxemburg waren naast professionals ook ouders uitgenodigd van kinderen met TOS. Voor veel van hen was het de eerste keer dat zij andere ouders ontmoetten in dezelfde situatie. Voor meer informatie: www.kentalis.nl/Projecten/meertaligheid/Kinderen/Multi-SLI

Een van de sprekers, hoogleraar van de Universiteit Luxemburg Pascale Engel de Abreu, raadde ouders aan hun moedertaal tegen hun kind te blijven spreken in een meertalige omgeving. “Vanwege de taalontwikkeling in die taal, maar ook om het feit dat een taal meer functies heeft dan alleen de taal zelf, met name sociaal emotionele waarde. Het heeft te maken met het kennen van je culturele identiteit, het heeft een troostend effect, geeft een vertrouwd gevoel. Zeker voor een kind dat met een verlies te maken heeft gehad, is het stoppen van de moedertaal niet de beste optie.” Ze concludeerde ook dat meertaligheid nooit de oorzaak is van een taalstoornis. En: “Meertaligheid maakt een taalstoornis ook niet erger, sterker nog: uit recent onderzoek blijkt dat ook bij kinderen met TOS meertaligheid cognitieve voordelen heeft.”

Opluchting was voelbaar onder de ouders na de conclusies van de hoogleraar. Een moeder zei na afloop: “Het is zo fijn dat Pascale Engel de Abreu zei wat er nog niet bekend is, wat de wetenschap nog niet weet. Er is niet één oorzaak voor TOS, maar een complexe samenhang tussen cognitieve functies die op een andere manier werken dan bij andere kinderen. De stoornis wordt niet veroorzaakt door de meertaligheid. Meertaligheid maakt de stoornis niet erger”, waarbij ze de nadruk legde op het woordje niet. “Nu sta je veel zekerder in je contacten met de hulpverleners en de school”, vulde ze aan. Veel ouders van kinderen met TOS horen meer dan eens dat een meertalige opvoeding TOS zou veroorzaken. Een andere moeder bevestigde: “TOS ligt dus niet aan meertaligheid. Dit neem ik mee naar het adviesgesprek op school.”

Veel vragen waren er over de taalontwikkeling wanneer de kwaliteit van de aangeboden moedertaal of schooltaal

Deelnemers aan de bijeenkomst 'Ontmoet elkaar'. Voor veel ouders was het de eerste keer dat zij andere TOS ouders ontmoetten.

Foto: Centre de Logopédie, Luxemburg

niet voldoende is. Engel de Abreu merkte hierover op: "Als het kind in een meertalige omgeving opgroeit, in een omgeving waar er thuis weinig mensen zijn die de moedertaal spreken, en ook weinig mensen die de schooltaal goed spreken, kan dit nadelig zijn voor het kind. De professionals moeten omgaan met deze talige omgeving voor het kind en de begeleiding aanpassen bij de situatie van het kind."

Lange zoektocht

Rick Lagrand is vader van twee kinderen. Zijn jongste zoon van vier jaar heeft TOS. Rick spreekt Nederlands en de moedertaal van zijn partner Olga is Russisch. Tijdens de bijeenkomst vertelde Lagrand dat ze vanwege deze taalontwikkelingsstoornis van hun zoon het advies kregen van de leidster van de peuterspeelzaal om te stoppen om Russisch tegen hem te praten. Beide ouders zijn leerkracht Engels en hadden het gevoel dat dit advies niet klopte en hebben het naast zich neergelegd. Ze zijn op zoek gegaan naar hulp. Een lange weg volgde. Uiteindelijk hebben ze een goede plek gevonden voor hun zoon, maar zo zei hij: "Een betere informatievoorziening was hier zeker op zijn plaats geweest. Waarom weet een professional zoals een logopedist hier niet meer van?" Lagrand hoopt dat in

de toekomst kinderen sneller op de juiste plaats terecht komen. Veel ouders herkenden het verhaal van hem.

Naast de inleidingen was er volop ruimte voor de ouders om vragen te stellen. Hiervan werd gretig gebruik gemaakt. Veel vragen bleken al lang te leven, maar de ouders hadden ze nog nooit aan iemand gesteld omdat ze niet wisten waar ze ermee terecht konden. Een professional: "Opvallend is dat ze zoveel vragen hebben. Hebben ze geen voorlichting gehad? Kunnen ze die voorlichting niet krijgen via de normale kanalen?" Blijkbaar niet, was de conclusie, en de roep om dit te verbeteren klonk meerdere keren.

Tijdens de inleidingen werden er veel blikken van herkenning uitgewisseld. Menig deelnemer concludeerde dat ondanks de verschillen tussen hun kinderen er veel overeenkomsten zijn. Ook tijdens het informele deel van het programma bleven ouders met elkaar in gesprek en wisselden ze ervaringen uit. Verschillenden spraken af contact met elkaar te onderhouden.

Verder toonden de ouders veel waardering voor de aanwezige professionals. "Wij worden serieus genomen en krijgen met respect eerlijke antwoorden."

MIRJAM BLUMENTHAL EN PETER VAN VEEN